

**MINISTERSTWO EDUKACJI I NAUKI FEDERACJI ROSYJSKIEJ
FEDERALNA PAŃSTWOWA BUDŻETOWA INSTYTUCJA
OŚWIATOWA WYŻSZEGO SZKOLNICTWA PROFESJONALNEGO
«TOMSKI PAŃSTWOWY UNIWERSYTET PEDAGOGICZNY»
(TPUP)**

PROGRAM NAUCZANIA

Kierunek: 050100.68 Wykształcenie pedagogiczne

Program II stopnia (magisterski): Lingwokulturoznawstwo

Stopień (kwalifikacja) absolwenta – magistr

1. Charakterystyka magistra - absolwenta kierunku 050100.68 Wykształcenie pedagogiczne

W zakresie działalności oświatowej:

- badanie możliwości, potrzeb i osiągnięć uczniów różnych placówek oświatowych;
- organizacja procesu nauczania z wykorzystaniem technik odpowiednich dla specyfiki wiekowej uczniów oraz obszaru tematycznego;
- organizacja współpracy z kolegami z pracy, rodzicami, współdziałania z partnerami społecznymi, w tym zagranicznymi;
- wykorzystanie obiektów w środowisku edukacyjnym i projektowanie nowych warunków, w tym informacyjnych, w celu zapewnienia jakości kształcenia;
- projektowanie własnej ścieżki edukacyjnej i kariery zawodowej oraz profesjonalnej samorealizacji i rozwoju osobistego.

W dziedzinie działalności naukowo-badawczej:

- projektowanie, organizacja, realizacja i ocena wyników badań naukowych w dziedzinie oświaty z wykorzystaniem nowoczesnych metod nauki, a także technik informatycznych i innowacyjnych;
- realizacja kariery zawodowej i udział w pracach eksperymentalnych;

Działalność w zakresie zarządzania i projektowania :

- współpraca z kolegami i partnerami społecznymi, w tym zagranicznymi, poszukiwanie nowych partnerów w trakcie rozwiązania problemów administracyjnych;
- projektowanie środowisk oświatowych, zapewnienia jakości procesu kształcenia;
- projektowania programów edukacyjnych i indywidualnych ścieżek edukacyjnych;
- projektowaniu treści nowych dyscyplin i zajęć fakultatywnych dla szkoły profilowanej, a także form i metod kontroli w tym na podstawie technik informacyjnych;

Z zakresu działalności metodycznej:

- analiza zawodowych potrzeb pedagogów i projektowanie na podstawie wyników badań wsparcia metodycznego z wykorzystaniem technik innowacyjnych.

2. Plan nauczania

3. Sylabusy

Współczesne problemy nauki i oświaty

Cel: rozwój kompetencji badawczych uczących się, zapoznanie z współczesnymi metodami badań z zakresu pedagogiki, dydaktyki i metodyki nauczania (nauczyć umiejętności doboru materiału będącego podstawą pracy, wyboru adekwatnych metod jego analizy, treści badań). Dać pojęcie o nauczaniu jako systemu dydaktycznego, o podstawach teoretycznych badań z zakresu filologii i lingwokulturoznawstwa oraz treści nauczania.

1. Emanuel Le Roy Ladurie, Nasza epoka jest miłośniczką Klio..., w: Człowiek w nauce współczesnej, Znak, Kraków, 2006.
2. Schulz R. Twórczość pedagogiczna – elementy teorii i badań, Warszawa, 1994, s. 46

Metodologia i metody badań naukowych

Celem jest pogłębienie wiedzy o metodach badań naukowych, umiejętności prowadzenia badań naukowych z zakresu filologii i dziedzinach pokrewnych; zapoznanie się z współczesnymi metodami ogólnonaukowymi oraz specjalistycznymi; o zasadach planowania pracy naukowo-badawczej w różnych dziedzinach: dydaktyce, pedagogice, filologii, lingwokulturoznawstwie.

1. Pieter J. Ogólna metodologia pracy naukowej, Ossolineum, Wrocław, 1967.
2. Schrade U. Dydaktyka szkoły wyższej. Wybrane problemy, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa, 2010.

Lingwodydaktyka języka rosyjskiego

Cel: zapoznanie z lingwodydaktyką jako nauką, podmiotem której jest proces nauczania języków obcych; problemami w nauczaniu języków, edukacji międzykulturowej, "globalnej hipotezy" w nauczaniu języków obcych, dialogu kultur, z lingwodydaktyką języka rosyjskiego jako podstawą metodologiczną w nauczaniu języka rosyjskiego jako obcego, zasadami nauczania języka rosyjskiego jako obcego, takimi jak metoda porównawcza, intensywna i komunikatywna metoda i inne.

1. Kriuczkowa, L.S. Prakticzeskaja metodika obuczenija russkomu jazyku kak inostrannomu / Л.С. Крючкова, Н.В. Мощинская. – М.: Флинта: Наука, 2009. – 480 с.
2. Szymoniuk M. Lingwodydaktyka języka rosyjskiego w szkole wyższej, - Un. Ś., 1999, 229 s.

Metodyka nauczania języka rosyjskiego jako obcego

Cel: dalsze zapoznanie się z metodami nauczania języka rosyjskiego jako obcego. Nauczanie języka rosyjskiego jako obcego w świecie; komunikacja pedagogiczna w nauczaniu języka rosyjskiego jako obcego; techniki nauczania

języka rosyjskiego jako obcego; lekcja języka rosyjskiego jako obcego; aspekty języka jako podmiot nauczania: fonetyka, leksyka, gramatyka; poziomy i egzaminy certyfikacyjne z języka rosyjskiego jako obcego.

1. Karolczuk M., Грамматическая интерференция в процессе обучения русской речи польских студентов-филологов, Białystok 2006, 170 s.
2. Maximovitch E., Podręcznik do praktycznej nauki języka rosyjskiego (dla studentów-filologów – I rok studiów), Białystok 2006, 232 s.

Metodologia badań filologicznych / Lingwistyczna analiza tekstu

Cel: zapoznanie z współczesnymi metodami badań z zakresu filologii; nauczyć dalszych umiejętności doboru materiału będącego podstawą pracy, wyboru adekwatnych metod jego analizy, wyciągania wniosków; dokonywania analizy tekstów różnego typu.

Przedmiot ma za zadanie przygotowanie studentów do pisania pracy magisterskiej, pogłębienie wiedzy na temat źródeł bibliograficznych i zbierania materiału badawczego, zapoznanie z technikami pisania pracy, utrzymania jej w stylu naukowym. Tekst: definicje, badania nad tekstem, wyznaczniki tekstowości. Tekst – całościowy komunikat. Typologia tekstów. Analiza struktur tekstowych. Obraz autora i odbiorcy w tekście. Czynniki ekstralingwistyczne w analizie tekstu. Analiza filologiczna różnego typu tekstów.

1. Łuczyński E., Maćkiewicz J., Językoznawstwo ogólne – wybrane zagadnienia, Gdańsk, 1999.
2. Mańczak W., Problemy językoznawstwa ogólnego, Wrocław, 1996.

Innowacyjne procesy w oświacie

Cel: zapoznanie z ogólnoświatowymi procesami innowacyjnymi w szkolnictwie i oświacie, rodzajami innowacji, przebiegiem procesu innowacyjnego; przygotowanie do działalności innowacyjnej w szkolnictwie; zdobywanie faktycznej umiejętności wprowadzania nowych i zmodernizowanych wyrobów, nowych lub zmienionych procesów organizacyjno - technicznych. Innowacyjność w oświacie jest związana z tworzeniem wiedzy i jej wykorzystywaniem na rzecz szeroko rozumianej jakości nauczania i wychowywania w placówkach oświatowych. Innowacja polega na stworzeniu nowej wiedzy, która zostanie uznana za wartościową jako usprawnienie.

1. Doczekalska T. Innowacje jako proces zmian w placówce oświatowej www.gim13.bydgoszcz.eu.pl/innowacje.rtf
2. Fazlagrić J. Czym jest innowacyjność w oświacie? <http://fazlagric.pl/wp-content/uploads/2012/01/Czym-jest-innowacyjnosc-w-owiacie.pdf>
3. H. Klages: Metodologiczne problemy pomiaru innowacji społecznych. Wybór tekstów pod red. A. Sicińskiego i J. Gzuli, Warszawa, 1976, s. 444.

Informacyjne technologie w działalności zawodowej

Cel: Celem zajęć jest zaznajomienie i nabycie praktycznych umiejętności w posługiwaniu się podstawowym sprzętem i oprogramowaniem komputerowym; posługiwanie się urządzeniami wejścia - wyjścia, potrafi zarządzać informacją na poziomie podstawowym zarówno w środowisku DOS, jak i Windows; znanie podstaw UNIX'a, programów systemowych i wspomagających, Paint, Corel Draw, Exell, Microsoft Office, zasad tworzenia tekstów, tworzenia grafiki i wykresów.

Terminologia digitalizacji (obraz cyfrowy, piksel, rozdzielczość, dobór rozdzielczości skanowania w zależności od przeznaczenia cyfrowego obrazu, rozmiar, głębia bitowa, zakres dynamiczny, rozmiar pliku obrazów cyfrowych). Skanowanie w praktyce (procedura skanowania, cyfrowa reprezentacja poszczególnych typów dokumentów, parametry skanowania wpływające na jakość obrazu).

1. Gubiel E. Technologia informacyjna: elementy stylu pracy z informacjami i z komputerem, Warszawa, 2009.
2. Jaworski J. Multimedia i grafika komputerowa, Warszawa, 2009.

Język obcy zawodowy

W wyniku procesu kształcenia słuchacz powinien umieć: posłużyć się językiem obcym w zakresie wykonywanych zadań, skorzystać z dwujęzycznych słowników: ogólnego, oraz z obcojęzycznych słowników specjalistycznych; przeczytać i przetłumaczyć obcojęzyczną korespondencję, literaturę i prasę z zakresu pedagogiki, dydaktyki, filologii; przeczytać ze zrozumieniem i przetłumaczyć obcojęzyczne teksty zawodowe, skorzystać z terminologii międzynarodowej przy układaniu tekstów; wykorzystać obcojęzyczne zasoby Internetu związane z tematyką zawodową; przeczytać ze zrozumieniem i przetłumaczyć korespondencję otrzymywaną w poczcie elektronicznej w języku obcym, przetłumaczyć, z zachowaniem zasad gramatyki i ortografii języka obcego, teksty zawodowe napisane w języku rosyjskim.

W procesie nauczania należy wykorzystać aktualną obcojęzyczną prasę zawodową.

Lingwokulturoznawstwo i komunikacja międzykulturowa

Cel: Lingwokulturoznawstwo i komunikacja międzykulturowa jako nauki. Powstanie i rozwój komunikacji międzykulturowej. Kulturowe zróżnicowanie świata. Kultura i komunikacja. Rodzaje komunikacji międzykulturowej. Rola języka w komunikacji międzykulturowej: kontakty z językiem obcym i kontakty w języku obcym. Stereotypy i uprzedzenia w komunikacji międzykulturowej. Praktyka komunikacji międzykulturowej a przyswojenie obcej kultury: urodzienie, szok kulturowy; model przyswojenia obcej kultury. Kształtowanie kompetencji międzykulturowej. Kultura rosyjska w kontekście komunikacji międzykulturowej. Językowy obraz świata Polaków i Rosjan. Rosjanie w kontaktach międzykulturowych. Specyfika kultury rosyjskiej z punktu widzenia

Polaków. Najbardziej popularne stereotypy Rosjan i Polaków we współczesnych krajach - RP i FR. Cechy charakterystyczne komunikacji polsko-rosyjskiej.

1. Głowiński M., Nowomowa po polsku, Warszawa, 1990.
2. Idee w Rosji. Leksykon rosyjsko-polsko-angielski, t. 1-5, pod red. A. de Lazari, Warszawa-Łódź 1999-2003; t. 6, pod red. J. Kurczak, Łódź, 2007.
3. Karolczuk M., Michaluk M., Szymula R., Мы в деловом межкультурном общении, Białystok, 2012, 312 s.
4. Malia M., Sowiecka tragedia. Historia komunistycznego imperium rosyjskiego 1917-1991, tłum. M. Hułas, E. Wyzner, Warszawa, 1998.
5. Osińska K., Leksykon teatru rosyjskiego XX wieku, Warszawa, 1997.
6. Pomorski J. Jak narody porozumiewają się między sobą w komunikacji międzykulturowej i komunikowaniu medialnym, - Kraków: TAIWPN "Universitas", 2006.

Literatura rosyjska

Cel nauczania: Zapoznanie z literaturą rosyjską drugiej połowy XX i początku XXI wieku. Wykształcenie umiejętności analizy dzieła literackiego. Przemiany w literaturze rosyjskiej w okresie „odwilży chruszczowskiej”; Poezja „pokolenia odwilżowego”: J. Jewtuszenko, A. Wozniesiński; Twórczość rosyjskich nonkonformistów lat 60. Proza „szestidiesiatników” – J. Trifonow, W. Aksionow; Rozwój pieśni autorskiej; Literatura łagrowa (A. Sołżenicyn, W. Szalamow); Pisarze trzeciej fali emigracji rosyjskiej (J. Brodski, W. Wojnowicz, S. Dowłatow) Początki rosyjskiego postmodernizmu (A. Bitow); Postmodernizm końca XX wieku – poezja (D. Prigow, T. Kibirow, L. Rubinsztejn); Postmodernizm końca XX wieku – proza (T. Tołstaja, W. Jerofiejew, W. Pielewin, W. Sorokin) ; Postrealizm w prozie (L. Pietruszewska, W. Makanin); Najnowsza dramaturgia rosyjska. Literatura nowej Rosji.

1. Drawicz A., Nieuważny F., Olbrych W., Literatura rosyjska. Leksykon „Omegi”, Warszawa, 1999.
2. Duda K., Antyutopia w literaturze rosyjskiej XX wieku, Kraków, 1995.
3. Emigracja i tamizdat. Szkice o współczesnej prozie rosyjskiej, pod red. L. Suchanka, Kraków, 1993.
4. Fast P., Realizm socjalistyczny w literaturze rosyjskiej, Kraków, 2003.
5. Kasack W., Leksykon literatury rosyjskiej XX wieku, tłum. i oprac. B. Kodzis, Wrocław-Warszawa, 1996.
6. Literatura rosyjska XX wieku. Nowe czasy, nowe problemy, pod red. G. Bobilewicz-Bryś, A. Drawicza, Warszawa, 1992.

Językoznawstwo konfrontatywne

Cel: Wprowadzenie słuchaczy w problematykę studiów konfrontatywnych ilustrowane wybranymi fragmentami analiz wewnątrzsłowińskiej konfrontacji gramatycznej.

Miejsce językoznawstwa konfrontatywnego w obrębie językoznawstwa porównawczego. „Klasyczne” działy językoznawstwa porównawczego: językoznawstwo historyczno-porównawcze, typologia lingwistyczna, lingwistyka arealna. Cele i metody badawcze językoznawstwa konfrontatywnego. Zadania praktyczne i teoretyczne gramatyki konfrontatywnej języków słowiańskich. Ogólne założenia językoznawstwa konfrontatywnego. Problem *tertium comparationis*. Kształtowanie się językoznawstwa konfrontatywnego w Rosji i Polsce, w innych krajach słowiańskich. Konfrontacja gramatyczna języków blisko spokrewnionych. Zwięzła charakterystyka wybranych opisów i projektów badawczych konfrontacji gramatycznej języków słowiańskich.

1. Łuczków I., Problemy polsko-rosyjskiego językoznawstwa konfrontatywnego w pracach Jana Baudouina de Courtenay, „Acta Universitatis Wratislaviensis“, nr 1137, „Slavica Wratislaviensia“, LVI, 1991.
2. Pianka W., Tokarz E., Gramatyka konfrontatywna języków słowiańskich, t.1., Katowice, 2000.
3. Zmarzer W., Podstawy analizy konfrontatywnej języków pokrewnych (rosyjskiego i polskiego), Warszawa, 1992.

Teoria i praktyka przekładu tekstów różnych stylów i gatunków

Cel: Zapoznanie studentów z wybranymi zagadnieniami współczesnego przekładoznawstwa ze szczególnym uwzględnieniem problematyki przekładu ustnego i przekładu specjalistycznego. Charakterystyka wybranych zagadnień teorii przekładu (bilingwizm, interferencja, ekwiwalencja formalna i dynamiczna) oraz przybliżona problematyka przekładu ustnego i specjalistycznego.

Przekład jako obiekt badań lingwistycznych. Lingwosemiotyczne podstawy translatoryki. Tekstologiczne aspekty translatoryki. Kulturologiczne i socjologiczne aspekty translatoryki. Ogólna charakterystyka współczesnych teorii translatologicznych. Model przekładu. Norma przekładu. Konwencjonalna norma przekładu. Norma ekwiwalencji przekładu. Jednostka tłumaczenia. Przekład dosłowny i „swobodny”. Pojęcie ekwiwalencji tłumaczeniowej. Rodzaje ekwiwalencji. Pragmatyczne aspekty przekładu. Pragmatyczny potencjał tekstu. Adaptacja pragmatyczna. Minimalizacja strat w procesie przekładu. Metody opisu procesu przekładu. Etapy procesu przekładu. Odpowiedniki tłumaczeniowe.

1. Hejwowski K. Kognitywno-komunikacyjna teoria przekładu, Warszawa, 2006.
2. Jopek-Bosiacka A. Przekład prawny i sądowy, Warszawa, 2006.
3. Kodeks tłumacza przysięgłego z komentarzem, Warszawa, 2007.
4. Pieńkos J., Podstawy przekładoznawstwa od teorii do praktyki, Warszawa, 2003.
5. Pisarska A., Tomaszewicz T., Współczesne tendencje przekładoznawcze, Poznań 1996.
6. Tomaszewicz T., Przekład audiowizualny, Warszawa, 2006.

7. Tryuk M. , Przekład ustny konferencyjny, Warszawa, 2007.

Historia badań lingwistycznych / Semantyka

Treść przedmiotu połączona jest z aktualnymi problemami językoznawstwa. Cel: zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami współczesnych teorii językowych oraz z wybranymi problemami ogólnojęzykoznawczym, kształcenie wiedzy o języku jako podmiotu badań w językoznawstwie. Treść: historia badań językoznawczych w Rosji i za granicą; język i społeczeństwo; język i kultura; uniwersalne aspekty języka; dopasowanie języka do otaczającego świata, funkcje społeczne języka, proces nauki i wzbogacania języka; procesy wytwarzania i odbioru języka; analizą treści wyrażen językowych; zakres i charakter budowy formalnej wyrazu a jego znaczenie (semantyka); uniwersalia językowe; relatywizm językowy; socjolingwistyka,; psycholingwistyka jako dziedzina badań; pragmatyka językowa.

1. Aitchison J., Ziarna mowy. Początki i rozwój języka, przeł. Magdalena Sykurska-Derwojed, Warszawa, 2002.
2. Chomsky, N. The Logical Structure of Linguistic Theory. Chicago: University of Chicago Press, 1985
3. Język, dyskurs, społeczeństwo, red. L. Rasiński Warszawa, 2009.

Aktualne problemy współczesnej lingwistyki / Teoria dyskursu

Cel: Ujęcie dyskursu jako komunikacyjnych praktyk Rosjan. Analiza pojęć dyskurs, tekst, styl, sfera, środowisko, wektor konstrukcyjno-stylistyczny w komunikacji werbalnej. Opis dyskursu rosyjskiego i analiza zależności językowych komunikacyjnych praktyk Rosjan od czynników historycznych, socjalno-ekonomicznych, politycznych i kulturalnych (utrata, zmiana i pojawienie się nowych sfer dyskursywnych). Językowy obraz świata jako podstawa praktyk dyskursywnych Rosjan (stereotypy, słowa kluczowe, idee, konstanty, koncepty). Dyskurs w szerokim ujęciu. Dyskurs polityczny i reklamowy. Język komercji i biznesu. Język komputerowców i in. Wpływ kultury masowej i postmodernizmu na współczesne praktyki komunikacyjne w Rosji.

1. Współczesne analizy dyskursu. Pod red. M. Krauz i S. Gajdy. Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów, 2005.
2. Wierzbicka A., Semantyka, Lublin, 2006.
3. Karolczuk M., Michaluk M., Szymula R. Мы в деловом межкультурном общении, Białystok, 2012, 312 s.

Techniki komputerowe pracy z tekstem / Współczesne techniki redagowania

Celem zajęć jest uporządkowana, pogłębiona wiedza na temat korzystania z technik komputerowych oraz technologii informacyjnych w działalności profesjonalnej. Podstawowe źródła informacji o użytkownikach kolekcji cyfrowych (abstraktowe bazy danych, czasopisma naukowe, konferencje naukowe); umiejętność tworzenia dokumentów na potrzeby innych przedmiotów

w ramach studiów pedagogicznych. Znanie podstaw Microsoft Office Word-10, ABBYY FineReader Adobe® Reader, zasad tworzenia tekstów i grafiki, wykorzystanie technik komputerowych redagowania tekstów.

1. Gubiel E. Technologia informacyjna: elementy stylu pracy z informacjami i z komputerem, Warszawa, 2009.
2. Sabina Cisek, Remigiusz Sapa. Komunikacja naukowa w Internecie – mity i rzeczywistość (2006). <http://eprints.rclis.org/archive/00009035/>
3. Piotr Wasilewski. Open content. Zagadnienia prawne. Warszawa, 2008.

Socjolingwistyka / Lingwistyka medialna

Cel: zapoznać ze specyfiką przekładu tekstów medialnych i reklamowych. Mass media w przestrzeni komunikacyjnej współczesnych Rosjan i Polaków. Język rosyjskich i polskich mass mediów. Rola tekstów paralelnych (polskich oraz rosyjskich) w pracy nad przekładem przekazów medialnych i reklamowych. Problem rozumienia w ramach polsko-rosyjskiej komunikacji międzykulturowej: punkt widzenia, poprawność polityczna, wartościowanie, uwarunkowania kulturowe, specyfika językowa na przykładzie tekstów publicystycznych i reklamowych. Intertekstualność we współczesnych mass mediach jako problem przekładu.

1. Bralczyk J., Język na sprzedaż, Warszawa, 1996.
2. Pstyga A., Wartościowanie w strukturze słowa i tekstu jako problem teorii oraz praktyki przekładu, w: Język a komunikacja 18: Współczesne kierunki analiz przekładowych, red. M. Piotrkowska, Kraków, 2007.
3. Pstyga A., Pstyga M., Intertekstualność i wartościowanie w przekładzie reklamowym, w: Język a komunikacja 8: Tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny, red. G. Szpila, Kraków, 2005.

Seminarium naukowo-badawcze

Cel: nauczyć dokonywania analizy i syntezy w zakresie wybranej przez studenta tematyki pracy magisterskiej, umiejętności doboru materiału będącego postawą pracy, wyboru adekwatnych metod jego analizy, wyciągania wniosków, doboru literatury naukowej, jak również umiejętności pisania tekstu naukowego. Tematyka seminarium oscyluje wokół zagadnień lingwokulturoznawczych i kulturologicznych, które mają poszerzyć wiedzę studentów na temat współczesnej Rosji i Polski.

1. Furdal A., Językoznawstwo otwarte, Opole, 1990.
2. Grabias S., Język w zachowaniach społecznych, Lublin, 1994.
3. Kłoskowska A., Społeczna sytuacja komunikowania, „Studia Socjolingwistyczne” 1974, z. 4.
4. Wierzbicka A., Semantyka, Lublin, 2006.
5. Wojan K., Język rosyjski w polskiej leksykografii przekładowej. Bibliografia słowników za lata 1795-2005, Wyd. UG, Gdańsk, 2006.